

»French kuvaa ihmismieltä kuin
runoilija ja rakentaa mestarillisesti juonta.»

– THE WASHINGTON POST

WSOY

TANA FRENCH

ILMETTY

* DUBLININ MURHAT *

Tana French

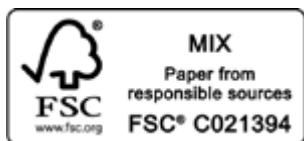
ILMETTY

SUOMENTANUT NATASHA VILOKKINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Lainaukset *Sä kaunehin oot* -laulusta sivuilla 221, 222 ja 223
suomentanut M. Maja.
Lainauksen T. S. Eliotin runosta *Naisen muotokuva* sivulla 422
suomentanut Aale Tynni.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

The Likeness

© 2008 BY TANA FRENCH

SUOMENKIELINEN LAITOS © NATASHA VILOKKINEN JA WSOY 2022

ISBN 978-951-0-47179-1

PAINETTU EU:SSA

Anthonylle miljoonasta eri syystä

Prologi

YKSIN NUKKUESSANI näen silloin tällöin vieläkin unta White-thornin kartanosta. Unessa on aina kevät, ja iltapäivän viileän kuulas valo näyttää utuiselta. Nousen kuluneet kiviportaavat ovelle ja kopautan mustaksi patinoitunutta suurta messinkikolkutinta, joka on niin raskas, että kolkuttaja aina säikähtää. Esiliinaan pukeutunut, harjaantuneen ankaralta näyttävä vanha nainen päästää minut sisään ja ripustaa ison ruosteisen avaimen vyölleen ennen kuin lähtee astelemaan pihatietä pois. Kujan kirsikkapuut varistavat kukkiaa hänen ylleen, ja minä suljen oven.

Talo on aina tyhjä. Makuuhuoneet ovat valoisia ja kalustamattomia, vain minun askeleeni kajahtavat lattialaudoista, kohoavat läpi valon ja pölyn kohti korkeaa kattoa. Villien hyasinttien tuoksu kantautuu avoimista ikkunoista ja sekoittuu mehiläisvahan tuoksuun. Valkoinen maali hilseilee puitteista, ja muratinkärhö kurottelee ikkunalaudalle. Jostain kantautuu sepelkyyhkyjen laiska huhuilu.

Olohuoneessa pianon kansi on auki, pätkinänruskea puu hehkuu auringossa liki silmiä särkevän kirkkaana, tuulenviri selaa kellastuneita nuotteja kuin sormi. Pöytä on katettu valmiiksi meille viidelle – tutut luuporsliiniset lautaset ja ohutjalkaiset viinilasit, ryöppy vastapoimittua tuoksukuusamaa kristallimaljassa – mutta hopeat ovat himmenneet ja pölyröyhyt peittävät painavia damastilautasliinoja. Pöydän päässä Danielin paikalla on hänen savukerasiansa, avattuna ja tyhjillään lukuun ottamatta palanutta tulitikkua.

Jostain päin taloa kuuluu vaimeita ääniä, kuin sormenkynnen napautuksia: kolinaa, kuiskuttelua. Sydämeni liki pysähtyy. Olen käsittänyt aivan väärin, eivät toiset olekaan poissa. He vain piileskelevät. He ovat talossa yhä vain, aina ja ikuisesti.

Seuraan heiveröisiä ääniä huoneesta toiseen, pysähdyn kuuntelemaan joka askeleella, mutta koskaan en ole kyllin nopea: äänet lipuvat kauemmas kuin kangastukset, aina tuon oven takana tai noiden portaiden yläpäässä. Tirskahduksen aavistus, saman tien tukahdutettu. Lattialankun naraus. Jätän vaatekaapin ovet auki heilumaan, harpon portaat ylös kolme kerralla, kiepahdan kaidepylvään ympäri ja ehdin nähdä liikahduksen silmäkulmassani: läikikäs vanha peili käytävän päässä näyttää omat nauravat kasvoni.

1

TÄMÄ ON Lexie Madisonin tarina, ei minun. Mielelläni kertoisin teille yhden joutumatta kertomaan myös toista, mutta ei se onnistu. Minulla oli tapana ajatella, että ompelin meidät omin käsin reunoista yhteen ja voisin purkaa tiukkaan vedetyt ompelleet milloin tahansa. Nyt minusta tuntuu, että yhteytemme ylsikin syvemmälle ja kauemmas, aina maan alle asti; pois näkyviltä ja täysin ulottumattomiini.

Jotakin kuuluu kuitenkin vain minulle: kaikki mitä minä tein. Frank pitää syypäänä kaikkia muita, lähinnä Danielia, kun taas Sam on käsittäakseni sitä mieltä, jotenkin epämääräisesti ja hitusen omituisesti, että se oli Lexien vika. Kun väitän vastaan, he katsovat minua varovasti syrjäsilmillä ja vaihtavat aihetta – Frankin mielestä taidan kärsiä jonkinlaisesta Tukholman syndrooman kieroutuneesta muunnelmasta. Sellaista sattuu peitetehtävissä joskus, mutta ei tällä kertaa. En minä yritä ketään suojella, eihän ketään suojeltavaa enää ole. Lexie ja muut eivät koskaan saa tietää, että syy sälytetään heidän niskoilleen, eivätkä he edes välittäisi. Ja kai minä nyt itse tilanteeni ymmärrän. Joku toinen kyllä jakoi käden, mutta minä poimin kortit pöydältä, pelasin niistä jokaisen, ja minulla oli siihen omat syyni.

Tämä on tärkein seikka, mikä teidän tarvitsee Alexandra Madisonista tietää: häntä ei ikinä ollut olemassa. Frank Mackey ja minä keksimme hänet kauan sitten, aurinkoisena kesäiltapäivänä Frankin pölyisessä toimistossa Harcourt Streetillä. Frank haki ihmisiä soluttautumaan huumorinkiin, joka toimi Dublinin University Collegessa. Ja minä halusin homman, luultavasti enemmän kuin olin ikinä elämässäni halunnut mitään.

Frank Mackey oli legenda, johti omia peiteoperaatioita jo alle nelikymppisenä. Kuulemma koko Irlannin historian paras peitepoliisi, uhkarohkea ja peloton, nuorallatanssija joka ei turvaverkoista piitannut. Hän lompsi IRA:n soluihin ja rikollisjengeihin niin kuin olisi lompsinut kantapubiinsa. Yhden tarinan olin kuullut kaikilta: kun Käärme – ammattigangsteri ja viiden tähden seko-pää, joka aiheutti kerran omalle miehelleen nelirajahalvauksen, kun tämä ei tarjonnut pubissa kierrosta vuorollaan – kävi epäluuloiseksi ja uhkasi paukutella naulapyssyllä nauloja Frankin käsiin, Frank katsoi häntä suoraan silmiin hikipisaran herahtamatta ja bluffasi niin maan perusteellisesti, kunnes Käärme läimäytti häntä selkään ja lahjoitti feikin Rolexin anteeksipyyntöksi. Frank käyttää kelloa edelleen.

Minä olin vihreäkin vihreämpi märkäkorva, valmistunut Templemoren poliisikoulusta vasta vuotta aiemmin. Vielä muutama päivä sitten, kun Frank oli kuuluttanut parikymppisestä käyviä yliopistokoulutettuja poliiseja, minulla oli ollut päälläni liian iso neonkeltainen liivi ja olin partioinut Sligon pikkukaupunkia, jonka asukkaista suurin osa muistutti häiritsevästi toisiaan. Minun olisi kuulunut arastella Frankia, mutta en minä arastellut, en tippaakaan. Halusin tehtävään niin epätoivoisesti, ettei muulle jäänyt sijaa.

Frankin toimiston ovi oli auki, ja hän istui pöydänkulmalla farkuissa ja kulahtaneen sinisessä t-paidassa selaamassa kansiotani. Toimisto oli pieni ja laiminlyödyn oloinen, niin kuin sitä olisi käytetty lähinnä varastona. Työpöytä oli tyhjä, ei edes yhtä ainokaista perhekuva. Hyllyillä lojui sokin asiakirjoja, blueslevyjä, ilta-päivälehtiä, pokerisetti ja vaaleanpunainen naisten villapusero, jossa oli yhä laput tallella. Tulin siihen tulokseen, että tykkäsin tästä kaverista.

»Cassandra Maddox», Frank sanoi ja vilkaisi minua.

»Kyllä, herra rikosylikonstaapeli», vastasin. Hän oli keskipituinen, tanakka mutta lihaksikas, hartiavat olivat leveät ja ruskea tukka oli leikattu lyhyeksi. Olin odottanut jotakuta niin mitätönmatonta, että hän olisi käytännössä näkymätön, vähän niin kuin Tupakkamies *Salaisissa kansioissa*, mutta tällä tyyppillä oli karkeat kasvopiirteet, isot siniset silmät ja niin hehkuva presenssi, että

siitä jäi lämpöjälki. Ei hän minun makuuni ollut, mutta olen aika varma, että hänellä kävi naisten parissa flaksi.

»Frank. Toimistorottia herroitellaan.» Puheessa kuului vanhan Dublinin kantakaupunki, hienovarainen mutta tarkoituksellinen korostus, kuin haaste. Hän nousi pöydältä ja ojensi kätensä.

»Cassie», sanoin kätellessäni.

Hän osoitti tuolia ja palasi istumaan pöydänkulmalle. »Täällä sanotaan, että pärjät hyvin paineessa», hän sanoi kansiotani naputtaen.

Kesti hetken ennen kuin tajusin, mitä hän tarkoitti. Kun olin harjoittelijana Corkin kaupungin saastaisemmilla kulmilla, onnistuin rauhoittamaan paniikissa olleen skitsofreenisen teinipojan, joka uhkasi viiltää kurkkunsa auki isoisän partaveitsellä. Olin jo melkein unohtanut koko jutun. Minulla ei ollut aikaisemmin käynyt edes mielessä, että sen takia minä luultavasti olin ehdolla tähän hommaan.

»Toivottavasti», sanoin.

»Sinä olet mitä – kahdenkymmenenseitsemän?»

»Kaksikymmentäkuusi.»

Ikkunasta tuleva valo lankesi kasvoilleni, ja Frank tutkaili minua pitkään. »Käyt kyllä helposti kaksisykkösestä. Opiskelit näköjään kolme vuotta yliopistossa. Missä?»

»Trinityssä. Psykologiaa.»

Frank kohotti kulmiaan muka vaikuttuneena. »Että ihan valkokaulusväkeä. Mikset valmistunut?»

»Minulle puhkesi tieteelle tuntematon allergia angloirlantilaisille aksenteille.»

Hän piti vastauksesta. »Tuleeko sinulle UCD:stä ihottumaa?»

»Alan syödä antihistamiinia.»

Frank hyppäsi pöydältä ja viittoi minut mukaansa ikkunan ääreen. »No niin. Näetkö tuon pariskunnan tuolla alhaalla?»

Kadulla käveli poika ja tyttö, jotka juttelivat keskenään. Tyttö löysi avaimet ja päästi heidät sisään masentavan näköiseen kerrostaloon. »Kerro heistä.» Frank nojasi ikkunaan ja katseli minua peukalot vyön alle työnnettyinä.

»Opiskelijoita», sanoin. »Kirjakkasista päätellen. Olivat käyneet ostamassa ruokaa – muovipussit olivat Dunnesin. Tyttö on

varakkaampi kuin poika. Hänen takkinsa oli kallis. Pojan farkut oli paikattu, mutta ei sillä lailla muodikkaasti.»

»Ovatko he pariskunta? Ystäviä? Kämppeiksi?»

»Pariskunta. Kävelivät lähempänä toisiaan kuin ystävät, kallistivat päätään lähemmäs.»

»Ovatko he seurustelleet pitkään?»

Pidin tästä uudesta tavasta, jolla aivoni työskentelivät. »Joo, jonkin aikaa.» Frank kohotti kulmaansa kysyvästi, enkä hetkeen ollut varma, mistä tiesin. Sitten hoksasin. »He eivät katsoneet toisiaan kun puhuivat. Tuoreet pariskunnat katsovat toisiaan koko ajan. Vakiintuneiden ei tarvitse tarkistella niin usein.»

»Asumatko he yhdessä?»

»Eivät, tai poikakin olisi automaattisesti alkanut kaivella avaimia. Tuo on tytön asunto. Hänellä on kuitenkin vähintään yksi kämppi. Molemmat katsoivat ylös ikkunaan, tarkistivat, olivatko verhot auki.»

»Minkälainen suhde heillä on?»

»Aika hyvä. Tyttö sai pojan nauramaan – miehet eivät yleensä naura naisen vitseille paitsi jos ovat edelleen iskuvaiheessa. Poika kantoi molempia ostoskasseja, ja tyttö piti hänelle ovea auki ennen kuin meni itse sisään. Ovat huomaavaisia toisilleen.»

Frank nyökkäsi. »Hieno suoritus. Peitet toiminta on puoliksi intuitiota – enkä puhu nyt mistään yliluonnollisesta soopasta. Tarkoitin sitä, että asiat näkee ja analysoi ennen kuin edes huomaa tekevänsä niin. Loput onkin sitten nopeutta ja kanttia. Jos aikoo sanoa tai tehdä jotakin, se tehdään nopeasti ja se tehdään rautaisella itseluottamuksella. Jos yhtään empii ja arvuuttelee, on kusessa, mahdollisesti kuollut. Olet tavoittamattomissa ison osan ajasta seuraavan vuoden tai kaksi. Onko sinulla perhettä?»

»Täti ja setä.»

»Poikaystävää?»

»Kyllä.»

»Pystyt ottamaan heihin yhteyttä, mutta he eivät saa sinua kiinni. Pärjäävätkö he sen kanssa?»

»Pakko pärjätä.»

Frank rönnötti edelleen rennosti ikkunanpieltä vasten, mutta huomasin terävän sinisen välähdyksen: hän tuijotti minua tiiviisti.

»Nyt ei ole kyse mistään kolumbialaisesta kartellista, ja olet enimmäkseen tekemisissä alimman portaan toimijoiden kanssa – ainakin aluksi – mutta työsi ei ole missään nimessä turvallista. Puolet näistä ihmisistä on suurimman osan ajasta sekaisin kuin seinäkellot, ja toinen puolisko ottaa tekemisensä hyvin tosissaan, joten kenellekään heistä ei tuota vaikeuksia harkita sinun tappamistasi. Hermostuttaako sellainen ajatus?»

»Ei», sanoin ja olin tosissani. »Ei yhtään.»

»Sepä hyvä», Frank sanoi. »Käydään hakemassa kahvit ja ruvetaan hommiin.»

Minulta kesti hetken tajuta, että se oli siinä: paikka oli minun. Olin odottanut kolmen tunnin haastattelua ja vinoa pinoä omituisia testejä, joissa olisi musteläiskii ja kysymyksiä äidistäni, mutta Frank ei toimi niin. En vielä käään tiedä, missä vaiheessa hän teki päätöksensä. Pitkän aikaa odottelin oikeaa hetkeä kysyä. Nyt en enää ole varma haluanko edes tietää, mitä hän minussa näki; mikä hänelle kertoi, että olisin tässä työssä hyvä.

Haimme pohjaanpalaneelta maistuvat kahvit ja paketin suklaakeksejä ruokalasta ja rakensimme lopun päivää Alexandra Madisonia. Minä valitsin nimen – »Muistat sen sillä lailla paremmin», Frank sanoi. Madison muistutti omaa sukunimeäni tarpeeksi, jotta kääntäisin kuullessani sen, Lexie taas oli lapsena mielikuivitussiskoni nimi. Frank etsi ison paperiarkin ja piirsi minulle aikajanan Lexien elämästä. »Synnyit Holles Streetin sairaalassa maaliskuun ensimmäisenä päivänä vuonna 1979. Isä, Sean Madison, on alemman tason diplomaatti, asemapaikkana Kanada – sen ansiosta sinut voidaan vetää tarpeen tullen nopeasti pois. Kehitetään hätätilanne perheessä, ja sinä häivyit matkoihisi. Sitä paitsi isäsi ammatin takia vietit lapsuutesi matkustellen, mikä selittää, miksi kukaan ei tunne sinua.» Irlanti on niin pieni maa, että jonkun serkun tyttökaveri kävi aina samaa koulua kanssasi. »Voiimme tehdä sinusta ulkomaalaisen, mutta en halua, että sekoiilet aksentin kanssa. Äiti, Caroline Kelly Madison. Onko hän töissä?»

»Hän on sairaanhoitaja.»

»Varovasti nyt. Ajattele nopeemmin, mieti seurauksia. Sairaanhoitajat tarvitsevat uuden luvan joka maassa. Hän opiskeli

hoitajaksi, mutta lopetti työt kun olit seitsemän ja perheesi lähti Irlannista. Haluatko veljiä ja siskoja?»

»Mikä ettei. Otan veljen.» Tässä oli jotakin päihdyttävää. Minun teki mieli nauraa koko ajan, silkasta ylenpalttisesta vapaudesta: sukulaiset, valtiot ja mahdollisuudet levittyivät edessäni ja saatoin valita ihan mitä halusin, voisin vaikka varttua Bhutanissa palatsissa, missä minulla oli seitsemäntoista sisarusta ja oma autonkuljettaja. Tungin uuden keksin suuhuni ennen kuin Frank ehtisi nähdä hymyni ja luulisi, etten ottanut tätä vakavasti.

»Mitä tahansa sydämesi halajaa. Veli on kuusi vuotta nuorempi, joten hän on Kanadassa vanhempiesi kanssa. Mikä hänen nimensä on?»

»Stephen.» Mielikuvitusveljeni. Minulla oli lapsena erittäin rikas mielikuvituselämä.

»Tuletteko te toimeen? Minkälainen hän on? Nopeammin», Frank hoputti kun vetäisin henkeä.

»Hän on vähän näsäviisas. Hulluna jalkapalloon. Tappelee vanhempien kanssa koko ajan, koska on viidentoista, mutta puhuu vielä minulle...»

Aurinko paistoi vinosti naarmuiselle työpöydälle. Frank tuoksui puhtaalta, saippualta ja nahalta. Hän oli hyvä opettaja, suorastaan erinomainen. Musta kuulakärkikynä raapusti päivämääriä, paikkoja ja tapahtumia, ja Lexie Madison kehittyi tyhjästä kuin polaroidkuva. Lexie irtautui sivulta ja leijui ilmassa suitsukkeen savuna, tyttö jolla oli minun kasvoni ja elämä puoliksi unohdetusta unesta. Koska aloit seurustella ensimmäisen kerran? Missä te asuite silloin? Mikä hänen nimensä oli? Kumpi jätti kumman? Miksi? Frank löysi tuhkakupin ja napautti askistaan Player'sin minullekin. Kun auringonsäteet liukuivat alas pöydältä ja taivas alkoi hämärtää lasin takana, hän kiepautti tuolin ympäri, otti hyllyltä viskipullon ja terästi kahvejamme. »Tämä on ansaittu», hän sanoi. »Kippis.»

Teimme Lexiestä levottoman: älykäs ja koulutettu, kiltti tyttö koko elämänsä, mutta perhe ei ollut koskaan asettunut aloilleen, eikä hän ollut oppinut taitoa myöhemminkään. Ehkä hiukan naiivi, vähän varomaton, liian aulis vastaamaan mihin tahansa kysymykseen yhtään harkitsematta. »Hän on syötti», Frank sanoi

suoraan. »Ja hänen täytyy olla juuri oikeanlainen syötti, jotta diile-rit tarttuvat siihen. Meidän täytyy tehdä hänestä tarpeeksi viaton, jotta häntä ei pidetä uhkana, tarpeeksi kunniallinen, jotta hänestä on heille hyötyä, ja tarpeeksi kapinallinen, jotta he eivät ihmettele, minkä takia hän haluaa peliin mukaan.»

Oli jo pimeää siihen mennessä kun saimme homman valmiiksi. »Hyvää työtä», Frank sanoi, taitteli aikajanan ja ojensi lapun minulle. »Järjestän sinut kymmenen päivän päästä alkavalle rikos-tutkijakurssille. Sen jälkeen palaat tänne, ja me teemme hetken aikaa töitä yhdessä. Kun UCD alkaa lokakuussa, aloitat siellä.»

Hän nappasi hyllyn nurkkaan ripustetun nahkatakkinsa, sammutti valon ja sulki pimeään pikku toimistohuoneen oven peräs-sään. Minä kävelin bussiasemalle häikäistyneenä, taikuuden ympäröimänä, salaisuudessa ja upouudessa maailmassa leijaillen, aikajanan rahistessa hiljaa univormuni takintaskussa. Niin no-peasti se kävi, ja niin helpolta se tuntui.

En nyt ryhdy selostamaan koko sitä sotkuista tapahtumavytyhtiä, joka vei minut peiteyksiköstä lopulta perheväkivaltauyksikköön. Lyhennelty versio kuuluu näin: UCD:n ylimmäinen piripää kävi vainoharhaiseksi ja puukotti minua, haavoittuminen virantoimi-tuksessa toi minulle paikan murharyhmässä, murharyhmä osoit-tautui päänsärkijäksi, häivyin sieltä. En ollut moneen vuoteen edes ajatellut Lexietä ja hänen lyhyttä hämärää elämäänsä. En ole sitä lajia, joka vilkuilee olkansa ylitse, tai ainakin yritän olla olematta. Mennyt on mennyttä, muun teeskenteleminen on ajanhukkaa. Nyt arvelen kuitenkin tienneeni, että Lexie Madisonilla olisi seu-rauksia. Ei ihmistä voi vain keksiä, kokonaista persoonaa ensim-mäisine suudelmineen, huumorintajuineen ja lempivoileipineen, ja odottaa, että hän purkautuu taas käsinkirjoitetuiksi muistiinpa-noiksi ja viskillä terästetyksi kahviksi kun lakkaa sopimasta mui-den tarkoitusperiin. Taisin aina tietää, että jonakin päivänä hän vielä palaisi etsimään minua.

Siinä kesti neljä vuotta. Hän valitsi hetkensä huolella. Kun hän teki itsensä tietäväksi, oli aikainen huhtikuun aamu muutama kuukausi sen jälkeen kun olin lopettanut murharyhmässä, ja minä olin ampumaradalla.

Käyttämämme rata on kaupungin keskustassa, syvällä Dublinin autojen ja paksun savusumukerroksen alapuolella. Minun ei olisi tarvinnut olla ampumassa – minulla on aina ollut hyvä sihti, ja seuraavaan kelpoisuuskokeeseen oli vielä monta kuukautta – mutta olin viime aikoina herännyt aivan liian aikaisin lähteäkseni töihin ja aivan liian levottomana tehdäkseni mitään muuta, ja tarkkuusammunta oli ainoa keino, jonka olin todennut rauhoittavan hermoja. Säädin korvasuojaimia kaikessa rauhassa, tarkistin aseeni ja odotin, kunnes muut keskittyivät omiin tauluihinsa, jotta kukaan ei näkisi, kuinka sätkin kuin sähköiskun saanut piirroshahmo muutaman ensimmäisen kudin ajan. Helposti säikkylvälle kehittyy ihan oma taitovalikoimansa: säikähtelyä alkaa kiertää hienovaraisilla tempuilla, jotta muut eivät huomaisi. Jos on nopea oppimaan, päivästä selviää aika pian muistuttaen likimain normaalia ihmistä.

En minä ennen säikkynyt. Olin aina luullut, että hermoheikkous kuului Jane Austenin henkilöille ja heliummäänisille tytöille, jotka eivät ikinä tarjoa pubissa kierrosta muille; en olisi ruvennut vapisemaan kriisitilanteessa sen enempää kuin olisin kanniskellut hajusuolaa ridikyylissäni. Hyvä kun hätkähdin silloin kun UCD:n huumehörhö puukotti minua. Poliisivoimien psykologi yritti viikkotolkulla vakuuttaa minut siitä, että olin saanut vakavan trauman, mutta lopulta hän joutui luovuttamaan, myönsi että olin kunnossa (jotenkin pahoitellen; hän ei pääse kovin usein leikkimään puukotettujen poliisien kanssa ja varmaan toivoi, että olin kehittänyt jonkin hienon kompleksin) ja antoi minun palata töihin.

Onhan se vähän noloa, mutta minua ei nujertanut näyttävä joukkomurha tai pieleen mennyt panttivankitilanne tai mukava hiljainen mies, joka säilytti ihmiselimiä Tuppervaara-rasioissaan. Viimeinen tapaukseni murharyhmässä oli hyvin yksinkertainen, samanlainen kuin kymmenet vastaavat, eikä mikään varoittanut meitä etukäteen: oli vain kuollut pikkutyttö kesäaamuna, ja kun ilmoitus tuli, minä pelleilin ryhmähuoneessa työparini kanssa. Ulkopuolisen silmissä kaikki meni suorastaan hyvin. Virallisesti saimme tapauksen ratkaistua vähän vajaassa kuukaudessa, yhteiskunta pelastettiin pahantekijältä, kaikki näytti mainiolta tiedotusvälineissä ja vuoden lopun tilastoissa. Selvisimme ilman

dramaattista takaa-ajoa, ammuskelua ja muuta vastaavaa, ja vaikka minuun sattui pahiten, ainakin fyysisesti, niin sekin jäi pariin naarmuun poskessa. Niihin ei tullut edes arpia. Onnellinen loppu kai-kin puolin.

Mutta pinnan alla... Jos operaatio Vestaalin nimen mainitsee jollekulle murharyhmäläiselle, sellaisellekin, joka ei tunne koko tarinaa, saa edelleen vastaansa tietyn katseen, kädet ja kulmakarvat kohoavat paljonpuhuvasti, kun kollega ottaa etäisyyttä paskamyrskyyn ja sen sivullisiin uhreihin. Me hävisimme kaikin tavoin, joilla oli merkitystä, ja pahasti. Jotkut ihmiset ovat omia pikku tšernobylejään, jotka säteilevät hiljaista myrkyä ympäristöönsä: jokainen hengenveto heidän lähellään sairastuttaa sisältä käsin. Kysykää keneltä poliisilta tahansa – jotkin tapaukset ovat pahanlaatuisia ja parantumattomia, nielaisevat kaiken mihin koskevat.

Minulle jäi tapauksesta monenmoisia oireita, jotka olisivat saaneet psykologin pomppimaan nahkasandaaleissaan, paitsi että kenellekään ei kaikeksi onneksi tullut mieleen lähettää minua terapiaan raavitun naaman takia. Sitä tavallista traumasettiä – vapi-naa, syömättömyyttä, sätky joka kerta kun ovikello tai puhelin soi – plus muutama minulle ominainen kiemura kaupanpäällisiksi. Koordinaatiokykyni alkoi heittää. Ensimmäistä kertaa elämässäni kompastelin omiin jalkoihini, törmäilin ovenpieliin, löin päätä kaappeihin. Minä myös lakkasin näkemästä unia. Aikaisemmin olin aina nähnyt villinä virtaavia hienoja kuvia, tummilla vuorenrinteillä pyöriviä tulipatsaita, tiiliseinän läpi räjähtäviä viiniköynnöksiä, valoköysiin kiedottuja peuroja loikkimassa Sandymountin rannalla. Tapauksen jälkeen näin vain paksua mustaa unta, joka iski kuin nuija sillä sekunnilla kun pääni kosketti tyy-nyä. Sam – poikaystäväni, vaikka ajatus edelleen välillä hätkähdyt-tikin – käski antaa sille aikaa, olo kyllä helpottuisi vähitellen. Kun sanoin, etten ollut asiasta niinkään varma, hän nyökkäsi tyyneesti ja sanoi, että sekin helpottaisi aikanaan. Aina silloin tällöin Sam kävi ikävästi hermoille.

Harkitsin poliisien perinteistä ratkaisua – viinaa, aikaisin päivästä ja usein – mutta pelkäsin, että alkaisin soitella sopimattomille ihmisille kolmelta aamuyöstä avautuakseni asioista. Lisäksi huomasin, että tarkkuusammunta tuotti melkein yhtä hyvän

anestesian ja vieläpä ilman sotkuisia sivuvaikutuksia. Siinä ei oikeastaan ollut mitään järkeä, kun otti huomioon, kuinka minä yleensä reagoin koviin ääniin, mutta sama se. Ensimmäisten laukausten jälkeen aivoissani kärähti sulake, muu maailma haalistui ja katosi jonnekin kaukaisuuteen, asetta puristavat käteni muuttuivat äärettömän vakaiksi eikä maailmassa ollut muuta kuin minä ja maalitaulu, ruudin tuttu pistävä haju ja jännitetty selkä ottamassa potkaisun vastaan. Lopetettuani olin tyyni ja turta kuin olisin napannut rauhoittavan. Kun vaikutus vihdoin lakkasi, olin selvinnyt taas yhdestä työpäivästä ja saatoin lähteä paukauttelemaan päätäni teräviin kulmiin oman kodin rauhassa. Olin edistynyt siihen pisteeseen, että osuin maaliukon päähän kolmenkymmenen viiden metrin etäisyydeltä yhdeksän kertaa kymmenestä, ja rataa hoitava kurttuinen pikkumies oli alkanut katsella minua hevosvalmentajan silmällä ja horista laitoksen mestaruuskisoista.

Lopetin sinä aamuna seitsemän tienoilla. Olin pukuhuoneessa, putsasin juuri asettani ja yritin heittää läppää kahden huoltopoliisin kanssa antamatta vaikutelmaa, että halusin lähteä yhdessä aamiaiselle, kun puhelimeni soi.

»Ei hemmetti», toinen tyypeistä sanoi. »Etkös sinä ole perheväkivallasta? Kenellä riittää virtaa hakata vaimo tähän aikaan aamusta?»

»Aina löytyy aikaa asioille, joista oikeasti välittää», sanoin kaivaessani kaapinavainta taskusta.

»Ehkä erikoisjoukoista soitetaan», nuorempi sanoi ja virnisti. »Etsivät tarkka-ampujia.» Hän oli iso punapää ja kiinnostunut minusta. Lihakset oli järjestelty mahdollisimman edustavasti, ja huomasin kun hän tarkisti nimettömäni.

»Varmaan kuulivat, että meikäläiset ei ole saatavilla», hänen kaverinsa sanoi.

Kalastin puhelimeni kaapista. Näytössä luki SAM O'NEILL, ja nurkassa välkkyi vastaamattomien puheluiden ikoni.

»Terve. Mitä nyt?» kysyin.

»Cassie.» Sam kuulosti kamalalta, sairaalta, ihan kuin joku olisi lyönyt ilmat pihalle. »Oletko kunnossa?»

Käänsin olkani huoltopojille ja siirryin nurkkaan. »Ei minulla mitään. Kuinka niin? Mikä hätänä?»

»Saamari sentään.» Samilta pääsi kova pieni ääni niin kuin kurkkua olisi kuristanut. »Soitin neljä kertaa. Olin jo lähettämässä jonkun etsimään sinua kämpiltä. Mikset sinä piru vie vastannut puhelimeen?»

Tämä ei ollut Samin tapaista. Hän on lempein mies, jonka olen ikinä tavannut. »Olen ampumaradalla. Puhelin oli kaapissa. Mitä oikein on tapahtunut?»

»Anteeksi. Ei ollut tarkoitus... anteeksi.» Häneltä pääsi taas sama raaka äännähdys. »Minulle tuli komennus. Uusi tapaus.»

Sydämeni jysähti kylkiluihin. Sam on murharyhmässä. Tiesin, että minun kannattaisi luultavasti kuulla uutinen istualtani, mutta en saanut polviani notkistettua. Nojasin sen sijaan kaappia vasten.

»Kuka se oli?» kysyin.

»Mitä? Ei – voi luoja, ei, ei kyse ole... tai siis ei kukaan meidän tuttu. Ainakaan en usko – kuule, voisitko tulla tänne?»

Sain taas vedettyä henkeä. »Sam, mistä hemmetistä oikein on kyse?»

»Voisitko nyt vain tulla? Me olemme Wicklowissa, Glenskehyn lähellä. Varmaan tiedät paikan? Seuraat kylttejä, ajat Glenskehyn kylän läpi ja jatkat suoraan etelään. Vähän vajaan kilometrin päässä poikkeaa pikkutie oikealle – näet kyllä eristysnauhan. Tavataan siellä.»

Huoltopoliisin pojat alkoivat näyttää kiinnostuneilta. »Vuoroni alkaa tunnin päästä», sanoin. »Pelkästään matka sinne kestää tunnin.»

»Minä ilmoitan. Kerron PV:lle, että tarvitsemme sinua.»

»Ettekä tarvitse. En minä ole enää murharyhmässä. Jos tämä on murhajuttu, sillä ei ole mitään tekemistä minun kanssani.»

Taustalta kuului vakaasti ja rennosti rullaava miehen ääni, jota oli vaikea jättää huomiotta. Se oli tuttu, mutta en saanut päähäni mistä. »Odota vähän», Sam sanoi.

Painoin puhelimen korvan ja hartian väliin ja aloin koota asetta. Jos kyse ei ollut kenestäkään meidän tutustamme, tapauksen täytyi olla paha, jotta Sam kuulosti tuolta. Todella paha. Irlannissa surmatapaukset ovat edelleen useimmiten aika simppeleitä: huumetappeluita, mynkään menneitä murtokeikkoja, parisuhdesurmia (niin sanottuja SOS-tappoja, Spouse On Spouse – tai Same

Old Shite, samaa vanhaa paskaa, riippuen siitä keneltä kysyy). Tai se yksi ehtymätön sukuriita Limerickissä, joka on sotkenut tilastoja vuosikymmeniä. Meillä ei ole ikinä ollut samoja painajaistapauksia kuin muissa maissa: sarjamurhaajia, kultivoitunutta kidutusta, kellarin lattiat paksusti ruumiiden peitossa. Nyttemmin sekin on vain ajan kysymys. Kymmenen vuoden ajan Dublin on muuttunut nopeammin kuin mieli kykenee omaksumaan. Meillä on kelttitiikerin jäljiltä liian monta ihmistä, jotka omistavat oman helikopterin, liian moni on ahdettu torakoiden riivaamiin lääviin ja aivan liian moni inhoaa elämäänsä loisteputkin valaistuissa toimistokarsinoissa, sinnittelee viikonloppuun asti ja aloittaa sitten taas alusta. Olemme luhistumaisillamme painon alla. Tunsin muutoksen olevan tuloillaan jo siinä vaiheessa, kun lopetin murharyhmässä. Ilmassa tuntui hulluuden kimeä humina, kaupunki kyyristyi ja nytki kuin raivotautinen koira verilöylyn edellä. Ennen tai myöhemmin jollekulle osuisi ensimmäinen kauhutapaus.

Meillä ei ole virallisia profiloijia, mutta murharyhmän kollegat, joista useimmat eivät olleet käyneet yliopistoa ja jotka ihailivat psykologian tynkätutkintoani huomattavasti enemmän kuin olisi ollut syytä, turvautuivat yleensä minuun. Minulle se kyllä sopi; luin vapaa-ajallani paljon kurssikirjoja ja tilastoja yrittäessäni pysyä ajan tasalla. Samin poliisinvaisto olisi jyrännyt suojeluväestön ja hän olisi soittanut minut paikalle, jos sitä olisi vaadittu. Jos hän olisi mennyt murhapaikalle ja kohdannut jotakin tarpeeksi kamalaa.

»Hetkonen», punapää sanoi. Hän oli jättänyt lihasten pullistelemisen ja istui suorana penkillä. »Sinäkö olit ennen murharyhmässä?» Juuri tämän takia en ollut halunnut ruveta kaveeraamaan. Olin kuullut saman ahnaan sävyn aivan liian monesti viime kausien mittaan.

»Joskus ennen muinoin», sanoin, hymyilin suloisinta hymyäni ja katsoin häntä siihen malliin, että sinne ei kuule todellakaan kantaa mennä.

Punapään uteliaisuus ja libido kävivät pikaisen taistelun, ja ilmeisesti hän tuli siihen tulokseen, että libidon mahdollisuudet olivat joka tapauksessa vähäiset tai olemattomat, sillä uteliaisuus

voitti. »Etkös sinä ole se, joka oli siinä jutussa?» hän sanoi ja liukui muutaman kaapin verran lähemmäs. »Sen kuolleen lapsen tapauksessa. Mitä siellä ihan oikeasti tapahtui?»

»Kaikki huhut pitävät paikkansa», ilmoitin. Langan toisessa päässä Sam kävi vaimeaa väittelyä, laukoi lyhyitä turhautuneita kysymyksiä, jotka rento venyttelevä puhe keskeytti. Tiesin, että jos punapää pitäisi edes hetken päänsä kiinni, keksisin kenen kanssa Sam oikein puhui.

»Kuulin, että parisi sekosi ja nai epäilyä», punapää kertoi minulle avuliaasti.

»Enpä osaa sanoa», vastasin ja yritin riisua luotiliivin puhelinta pudottamatta. Mieleni teki edelleen vaistomaisesti sanoa, että hän voisi painua tekemään jotakin kekseliästä itselleen, mutta entisen parini henkinen tila saati hänen seksielämänsä eivät enää olleet minun ongelmani.

Sam palasi puhelimeen kuulostaen vieläkin kireämmältä ja hermostuneemmalta. »Voisitko laittaa aurinkolasit ja vaikka hupun tai hatun päähän?»

Luotiliivin riisuminen jäi puolitiehen pään yli. »Mitä hemmettiä?»

»Ole kiltti», Sam sanoi. Ääni kuulosti katkeamispisteeseen asti pingottuneelta. »Olisit nyt kiltti.»

Ikivanha Vespan rimpula on armottoman epämuodikas kulkupeli kaupungissa, jossa ihminen on mitä kuluttaa, mutta skootterissa on omat hyvät puolensa. Sillä etenee kaupunkiliikenteessä suurin piirtein neljä kertaa nopeammin kuin tavallisella katumaasturilla, pystyn ihan oikeasti pysäköimäänkin sen, ja se toimii näppäränä sosiaalisena oikopolkuna siinä mielessä, että jos joku katsoo sitä nenänvartta pitkin, kyseisestä ihmisestä ei ole ainesta uudeksi sydänystäväksi. Kun pääsin pois kaupungista, ajosää oli mitä mainioin. Ikkunaani oli vihmonut yöllä raivoisaa rännänsekaista sadetta, mutta se oli puhaltanut itsensä kuiviin aamuun mennessä, ja päivä oli kirpakka ja sininen, ensimmäinen liki keväinen päivä. Aiempina vuosina minulla oli ollut tapana lähteä vastaavina aamuina maaseudulle ja hoilottaa täysin palkein tuuleen samalla kun ajoin nopeusrajoituksen äärirajoilla.

Glenskehy sijaitsee Dublinin eteläpuolella, Wicklowvuorten kätköissä, eikä sen lähellä ole oikein mitään. Olin asunut puolet elämästäni Wicklowin kreivikunnassa käymättä satunnaisia kylttejä lähempänä. Glenskehy osoittautui arvatunlaiseksi: kerrankuussa-kirkko ja muutama vanheneva talo sen ympärillä, publi sekä kauppa, jossa myytiin kaikkea mahdollista. Kylä oli niin pieni ja eristynyt, ettei sitä huomionut edes se sukupolvi, joka etsi epätoivoisesti kyllin edullista taloa maaseutua myöten. Kello oli kahdeksan torstaiaamuna ja pääkatu – sikäli kuin se edes oli katu – oli postikorttimaisen idyllinen ja tyhjä, vain vanha nainen veti ostoslaukkuaan ties mille omistetun kuluneen graniittimonumentin editse. Sokeroituja manteleita muistuttavat pikkutalot seisovat vinossa rivissä taustalla, ja vihreänruskeat vuorenrinteet kohosivat näkymän ylle ylhäisen välinpitämättöminä. Saatoin hyvin kuvitella jonkun pääsevän täällä hengestään, mutta olisin veikannut maanviljelijää sukupolvia kestäneessä rajariidassa, naista jonka aviomies oli äitynyt mökkihöperyyksissään ja viinaspäissään riehumaan tai miestä joka oli asunut yhteistä kotitaloa veljensä kanssa neljäkymmentä vuotta liian pitkään. Syvään juurtuneita, tuttuja rikoksia, jotka olivat yhtä vanhoja kuin Irlanti; ei mitään, mikä olisi saanut Samin kaltaisen kokeneen rikostutkijan kuulostamaan niin järkyttyneeltä.

Ja se toinen ääni puhelimesta kiusasi minua. Sam on ainoa tuntemani rikostutkija, jolla ei ole työparia. Hän tykkää toimia yksin ja työskennellä jokaisessa jutussa uuden ryhmän kanssa, oli kyse sitten asiantuntija-apua kaipaavista paikallispoliiseista tai murharyhmän työparista, joka tarvitsee kolmannen miehen isoon tutkintaan. Sam tulee toimeen kenen kanssa tahansa, hän on täydellinen tukimies. Kunpa olisin tiennyt, keitä entisiä työkavereitani hän oli tällä kertaa tukemassa.

Tie kapeni kylän ulkopuolella, kiemursi ylämäkeen heleänvihreiden piikkihernepensaiden keskellä, ja pellot kävivät pienemmiksi ja kivisemmiksi. Kukkulan laella seisoivat kaksi miestä. Vaa-leatukkainen vantteraa Sam, jännittyneenä jalat harallaan ja kädet takintaskuissa, vieressä vähän matkan päässä toinen mies pää pystyssä, nojaamassa navakkaan tuuleen. Aurinko oli vielä matalalla, ja miesten pitkät varjot heittyivät jättimäisinä ja pahaenteisinä,

»Romaanin salamyhkäiset opiskelijat
juopottelevat, sanailevat, naivat ja vaalivat
salaisuuksiaan yhtä viettelevästi kuin
Donna Tarttin outolinnut
Jumalat juhlivat öisin -romaanissa.»

– NPR

WICKLOWIN KREIVIKUNTA 2005. Aamu valkenee Glenskehyn kylässä, kun piskuisesta mökistä löytyy nuoren naisen ruumis. Dublinin murharyhmän tutkijat järkyttyvät nähdessään naisen kasvot: uhri on kuin ilmetty rikostutkija Cassie Maddox.

Perheväkivaltauyksikköön siirtynyt Cassie yhytetään kaikeksi onneksi ampumaradalta, ja hänet kutsutaan surmapaikalle. Johtolankoja ei ole, ei liioin epäiltyä. Kaksoisolennon nimikin on sama, jota Cassie käytti vuosia sitten peitetehtävässä. Murharyhmä tarvitsee kipeästi apua, ja Cassieta kutsuu uusi peitetehtävä. Hänen on tekeydyttävä uhriksi ja houkuteltava murhaaja esiin. Arvoituksellisten kirjallisuudenopiskelijoiden asuttamassa kartanossa hän ajautuu salaisuuksien ja vuosisataisten kaunojen vaaralliseen vyyhtiin.

	 9 789510 471791
www.wsoy.fi	84.2 ISBN 978-951-0-47179-1